

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
11 novembre st. v.
23 novembre st. n.

Este în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 45.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Subt teiu.

Sa umbră de teiu stufos
Neica mi s'aședă jos,
Jos pe verde pajișce,
Intr'un colț de mirișce ...

Teiu-i nalt și crăcănat,
Neica scurt, neica-i legat;
Teiul e bătrân, cu flori,
A 'nflorit de cin'deci de-ori.

Neica patruđeci de ai
Implini cu chfu și vai,
Teiul are flori de véră,
Neica are flori de érnă.

Teiu-i nins și ninge jos,
Umple lunca de miros,
Par' că-i mire 'mpodobit,
Tinér, gata de nuntit.

Neica-i nins de traiul greu,
Că-i fu dat de Dumneđeu
Véra tótă să muncéscă,
De iubit să nu iubéscă.

Fóie verde fir de meu,
Trece fata lângă teiu :
— Bună vremea, surățică !
— Mulțămim méi moș Bănică ...

Éca veđi minune rară ?
Érna s'a virit in véră ...
Pică flori peste ninsóre,
Ce mai semn să fie óre ?

— Semn de dragoste târđie,
Fa surată, fa Marie ;
Véră sus, nea dedesubt,
Fată și flăcău trecut.

— Nu đeu ... Frunza troenită
Să véreze nu-i ursită,
Și nici florile din maiu
Cu érna să aibă traiu.

Julie, 1890. Bolintin.

Cătră casă.

— Schiță. —

După un studiu îndelungat de 8 ani de țiele ce-l
făcui dimpreună cu amicul meu Frunđescu la
șcólele cele inalte din Viena, me decisei in fine
a me rentórce acasă, la locul meu natal, la iu-
biții mei părinți, cari de cățiva ani nu-mi mai
scriseseră și așa nu mai șcieam de mai erau ei
in vieță séu ba. Amicul meu Frunđescu eră éráș de
părerea mea, și așa ne înțeleserăm a călétóri impre-
ună, cu atât mai vértos, căci locul seu natal eră o
cale de óră pe picióre departe de al meu.

Eră tocmai in luna lui ianuarie 1850 când tră-
sura cu doi cai aprigi stetea dinaintea cvartirului
nostru, așteptându-ne ca să ne conducă până la gară.
In fine tóte erau gata de pornire, conșcolarii noștri
ne strínseră mânilé pentru ultima órá, și trăsura in-
cepú a se mișcă cu noi ca vântul prin stradele cele
frumóse ale Vienei, și in jumétate de óră ajunserăm
la gară. Ací ne coborírăm jos, plătírăm visitiului un
bacșiș bun, și intrarăm mergénd deadreptul la cassă,
ca să ne scótem biletele de călétorie, căci clopotul
sunase deja a doua órá. Cătă lume eră acolo inghe-
suită, nu se póte spune. Totuș reușírăm a ne scóte
doue bilete pentru clasa a II-a până la Pesta, și ne
urcarăm intr'un vagon. Amicul meu cumpéră dela
un vëndétor de gazete ce alergá strigénd in sus și in
jos — o carte, ce conținea revoluțiunea din 1848/9
— pentru ca să cetim călétorind și astfel să ne fie
călétoria cu atât mai plăcută. Clopotul sună a treia
órá, locomotiva scóse un fluér puternic, și trenul in-
treg se puse in mișcare.

Viena, acéstă cetate renumită pentru frumusețea
ei, unde petrecurăm atáta timp, remânea tot mai mult
in dэрétul nostru. Numai vérfurile palatelor și a bi-
sericilor celor grandióse se mai zăriau încă. De și
ími iubiam patria cu infocare și eram in stare să-mi
jertfesc tot sângele pentru dэnsa, totuș când Viena
nu-o mai véđui, doue lacrimi ími undară fața. Amicul
meu eră mai voinic decât mine, el bea vin și fumá
tutun, nici că-i pásá. Eu eram reu dispus, căci de și
șcieam că am să merg in țera mea frumóșă, ce atât
o doriam, am să-mi vэд părinții și rudeniile mele,
totuș nu-mi puteam face voie bună. Presimțiam un
periclu, asta o șcieam bine, căci mi se mai întâmp-
plase de multe ori asemenea casuri analóge.

— Hei prietene! nu fi trist; au dorești pe fru-
mósa Clara, — ími đise amicul meu, — ascultă să-ți
cetesc căci nu inședar am dat banii pe astă impis-
tritură.

— Ceteșce dară, fi đisei eu.

El începuse a ceti, dar nu mult după aceea ochii mei se umplură de nou de lacrimi, căci auzind căte se întempleră chiar în comitatul meu, cugetam la iubii mei părinți, la moșul meu Vodă, ce atâta me iubia și din a cărui inițiativă fusei trimis la școlă; cugetam la frații mei cari trebuiau să fie acum unul de 19, ér celalalt de 21 de ani, că pôte ei nu vor mai fi în viêtă căci de aceea nu-mi mai scriseră ei nimic de câțiva ani: cugetam đic la dênșii, cugetam la căsuța mea, în care crescusem anii copilăriei; cugetam la frații mei de joc cu cari îmi petreceam de dimineța până sêra și alte multe planuri și idei îmi veniau prin minte. Nici nu observasem, că amicul meu privia drept spre mine și încetase de cetit, el îmi dîse:

— Bine, frate, de nu ești atent, să fiu turc de-ți mai cetesc un șir.

— Ceteșce amice, te rog, îi dîsei eu, voi fi atent la tot cuvântul.

— Numai cu condițiunea aceea te voi ascultă dîse el, și începuse de nou a ceti.

Dar de-odată căđu ca un fulger peste mine când auđii că o parte a satului meu natal fusese arsă, și locuitorii duși la munte de frica insurgenților.

Atunci dîsei amicului meu: Cine șcie sêrmana mea căsuță fi va fost scutită de foc și părinții mei fi vor vii?!

— Dđeu șcie, dîse el, observând tot acêsta și despre părinții lui, căci nu căpétase nici el de acasă nici o epistolă de câțiva ani.

Cetind mai departe aflarăm, că un amic al nostru cu carele studiasem în gimnasiul din X fusese omorît. Sêrmanul, dîserăm noi, Dumneđeu să-i ierte peccatele, bun student ér.

Asemenea aflarăm între cei căđuți în luptă și un nume, care mai bine éră să nu-l fiu auđit. Ér numele fratelui meu celui mai mare care fusese împușcat. Atunci par că un nor îmi întunecă mintea. Câtva timp nu mai putui dîce nimic, eram ca omul ce nu mai are nimic pe lume; apoi căđui în genunchi, dîsei o rugăciune pentru fratele meu, și remăsei cu sufletul cernit. Amicul meu cetise capitoliul cel din urmă, fără de a află ceva despre familia sa, apoi începuse a me mângăia și a-mi apreția un viitor frumos.

Trenul sosi cu noi la Peșta; aici ne coborirăm jos, petrecurăm câteva đile în acêsta capitală, cercetarăm museul, studenții români (fôrte puțini) ce erau acolo, cercetarăm și alte locuri mai însemnate, și apoi plecărăm érăș spre orașul Alba-Iulia din Ardeal. Aci aflarăm mai multe urme neșterse despre acea tristă revoluțiune ce se finise deja. De aci până la satul meu natal ne luarăm o saniă, care avea să ne conducă la nefericitul și mult doritul loc.

Sania plecă cu noi din Alba-Iulia la 8 ore dimineța; timpul éră frumos. nu plouă, nu nîgea, inse éră peste măsură frig și néua cea mare acoperise drumul așa, încât nu se mai cunoșcea nici urmă de el. Merserăm điuva întregă, fără a mai da de vr'un sat; locurile acestea, de și credeam că-mi sînt cunoscute, totuș par că éră minune, nu me pricepeam de loc, nu me șcieam orientă prin aceste locuri ce păreau a fi pustii. Amicul meu érăș se miră mult de aceste locuri ce-i păreau și lui cunoscute, ér visitiul nostru, carele șciea mai bine decât noi tôte potecile, ne conduse fără voia nôstră printr'o pădure, đicend cumcă drumul cel nou e pe acolo, ér cel vechiu, pe care-l cunoșceam noi, dîcea cumcă e părăsit. Noi îl ascultărăm și el ne conduse tot mai afund prin pădure fără nici câtă urmă. În fine se innoptă, éră la 7 ore și noi nu mai dam de nici o locuință omenescă. Amicul meu care éră acum mai trist decât mai

nainte, me făcú atent la niște urme mari ce se puteau vedé pe névă; el dîcea cumcă sînt urme de lupi, asemenea dîcea și visitiul nostru arătându-ne un »revolver« încărcat cu 6 plumbi. Eu și amicul meu aveam fiecare câte un revolver, căci ne temeam de vr'un pericol ce putea să ne intîmpine, și de aceea ne procuraserăm tôte cele necesare pentru o călătorie mai îndelungată. Visitiul nostru ne făcuse atenți, la plecarea din Alba-Iulia, despre tôte acestea.

Eu întrebai de visitiul, că la câte ore putem să fim în satul meu? el îmi dîse: de-am fi mers pe drumul cel vechiu, care inse e primejdios, puteam fi la 9 ore acolo, dar pe acesta nu putem ajunge înainte de 10 ore.

— Mână dară caii să ajugem odată, fi dîse amicul meu, căci am înghețat de frig.

Visitiul dete biciu cailor și ei mergeau ca vântul prin pădurea aceea plină de zăpadă. Trecuse deja 10 ore și noi nu mai ajunsesem la locul dorit. Dalba lună și mulțimea nenumărată a stelelor sclipiau pe cer ca tot atâtea faclii aprinse. Arborii erau încărcăți de zăpadă și pocniau de mărimea gerului. Visitiul mână caii bărbăteșce, sania lunecă ușor par că sbură cu noi. Caii inse deodată începură a se încruntă suflând a osteneță, începură a se strînge între sine, și căutau să éșă din pădure. De aceea visitiul începuse ai mână și mai tare. Amicul meu se uită infricoșat pe câmpia aceea plină de zăpadă, căci eșisem din pădure, și deveni atent la un sforăit al cailor. Visitiul ținea frênele strînse în mână și nu dîcea nimic, cu tôte că rătăcisem și nici el nu șciea mai bine decât noi ce însemnăză acêsta sforăitură și neliniște a cailor ce din ce în ce deveniă tot mai mare. Dela o vreme el ne spuse franc cumcă ne rătăcisem și nici el nu șciea pe unde s'apuce; cu atât mai puțin noi. Noi îi dîserăm că să deie curs liber cailor; el ne ascultă și ne dîse să ne preparăm de luptă. În momentul acela un urlet puternic făcú să resune câmpia aceea pustie și să esplice neliniștea cailor. Urletul se repeți și din alt loc, și îndată apărură pe câmpie niște puncte negre ce se mișcau pe zăpada sclipicioasă spre noi. Erau lupi, cari atrași de mirosul cailor acoperiți de sudóre, veniau ca să ne sfășie. Curaj! dîse amicul meu scoțându-și revolverul încărcat cu 6 plumbi, asemenea făcui și eu și visitiul. Caii fugiau ca turbați. Unele puncte negre erau deja aprópe de noi, ér altele tare departe, neputend, sigur din cauza fόμεi, a alergă ca ceialalți. În fine écă-i aci; foc! strigai eu camerađilor mei, și pe loc 3 lupi scóseră un urlet infricoșat și căđură roșind zăpada cu sângele lor. Îndată ceialalți ce mai remaseră în viêtă se aruncară asupra lor și-i rupseră în bucăți. Sania mergea ca trasă de doi bălauri. Cu tôte acestea numărul lupilor în tot minutul creșcea. Focurile nôstre curgeau des, tot plumbul culcă la pământ câte o bestie sêlbatecă.

Cu tôte acestea inse pericolul nu éră încă invins. Cât va să dureze acêsta luptă, îmi dîse amicul meu; până când vor mai puté fugi acești cai osteniți, fără a nu cădé pradă ferelor sêlbaticce ce ne urmăresc; pană când ne vom puté noi apêrá viêtă fără să ostenim, și pană când vom mai avé plumbi pentru acești óspeți nechemați? Mirare mare că nu dăm de nici un sat. În fine se păreau a fi mai puține bestiele ce ne urmăriau. Visitiul prinse frênele éră în mână, caii inferbîtați stătură locului ne mai putendu-se mișcă de osteneță. Noi ne coborirăm jos din saniă, visitiul acoperi caii cu niște haine călduróse. Bestiele ce urmăriau sania erau aprópe de noi, traserăm încă odată asupra lor, cu tôte că mânil ne erau aprópe înghețate și astfel nu mai remase nici una în viêtă. Noi multămirăm lui Dđeu cu toții pentru că ne-a mântuit din primejdiă. Urmă apoi o liniște mare, numai cri-

vêțul de miadă-nópte suflá din când in când cu putere, făcând să ne inghețe sângele in vine — totul erá altcum pustiu. Căutarăm la orologiu, erau 12 ore din nópte. Creșdend cumcă am scăpat de periclu, pornirăm de nou prin acea pustia, fără de a șci incotro. Frica, că alt periclu nou ne va întâmpiná, ne cuprinse éráș inima. Desperaseram cu totul.

In fine căđui in brațele amicului meu și me cuprinse somnul după atáta frică și ostenelá. Dar curénd éráș me deșteptai, caii mergeau incet, jumătate de nópte trecuse deja de mult. După multá ráťáćire in drepta și in stránge, étá că auđirám láťratul unor căni. Dóme ajută! ăisei eu, aici trebuie să fie vrunt; și mergénd in spre locul de unde venia láťratul, ne pomenirám inaintea unei căși. Căni láťrau cu putere la noi, și sáriau să ne mușce. Dar un moș cărunt încárcat de ani eși din casá ca să ne apere de furia cănilor. Noi ne coborirám jos din sania, deterrám moșului binețe și-l rugarám — după ce-i spuserrám că cine sântem și unde voim să mergem — ca să ne lase a ne odihni la densus până la ăiua. Moșul ne mulțami prieteneșce și ne chemá in casá. Intránd in láuntru, aflarám doue mueri torcénd lângá cuptorul cald. Una dintre ele erá o babá béráná, pe semne nevéstá moșului, ér ceealaltá erá o fetiță ca de 16 ani, albá și frumosá ca un crin. Ele torceau voioșe din caerele stufoșe, dar când intrarám noi in láuntru, ele se sculará inaintea nóstrá și ne priviau cu ochi mari, creșdend că sântem pánduri împérátesci cu cari n'ai să glumești. Dánd și aci binețe, ele ne mulțamirám frumos și ne imbiarám să ședem pe scaunele lor de lângá cuptor, căci ne vėdurá plini de érná. Eu și amicul meu le ascultarám, căci mulțamindu-le frumos ne aședarám lângá cuptor in vreme ce moșul conduse pe visitiul și caii intr'un grajd călduros. Venind și moșul in láuntru mai vorbirám apoi multe verđi și uscate de jumătate inghețate și la întrebarea densusului îi povestii întemplerá nóstrá din pădure, ér el făcéndu-și cruce, ne spuse cumcă ađi sânt 5 ăile de când preotul lor numai cu greu a putut scăpá de o haitá de lupi. Apoi îl întrebarrám de numele lui, de numele satului, și el ne spuse cumcă se chiamá moș Avram, ér satul se chiamá Frunđești. Atunci amicul meu sári in sus de bucurie, ími strínse mána și-mi ăise: Cugetá amice, pe unde am ráťáćit noi și câtá dragá de vreme am perdut, căci mai nainte trebuia să ajungem in satul teu, apoi aici. Mi se párea mie că aces sat o să fie Frunđeșcii, dar cam stam in dubiu, căci mult timp nu am fost nici când in el, tot stráin am fost, tot prin orașe la școli și nici ómenii din Frunđești nu-i cunosc nici a patra parte, d. e. pe moșul Avram numai cu greu ími aduc aminte să-l fiu vėđut cândva.

— D'apoi, moș Avrame, ăise éráș amicul meu, ce șcii, să-mi povestești despre familia Frunđeșćilor de aici.

— Multe șciú, domnișorule, ăeu multe șciú să-ți spun, chiar cu tata și mama dtale, căci acum te cunosc cine ești, am párásit satul mai anțerț și am fugit la munte de frica Ungurilor și când ne-am întors acasă párinții dtale s'au mutat in satul vecin, făcéndu-și acolo o casá, căci acésta de aici se ruinase tótá.

— Dar cum se chiamá satul vecin in care s'adus familia Frunđeșćilor? întrebai eu pe moș Avram.

— Dragul meu, satul acela nu e departe de aici și se chiamá . . . X.

— Auđi amice, o să fim de aici 'nainte la olaltá. Pare-mi și mie bine, frate, ăise amicul meu strínđendu-mi mána.

Muerile din casá care se scularerá fórte de nópte ca să tórcá, vorbiau și ele ceva, adecá baba ăicea

fetei: Acesta e feciorul béránului Frunđescu care l'a dat la școlá să-l facá domn, veđi-l ce mustetá rėsucitá are și cât e de frumos, mult s'a schimbat de când nu l'am vėđut incát nu l'aș fi cunoscut de m'ai fi omorit, decá nu spunea el cá cine este.

Moșul ne mai spuse apoi la rugarea nóstrá despre revoluțiunea ce a trecut peste ei, și alte multe adevėruri și necasuri de ale románilor; și le spunea moșul așá de frumos incát să-l tot ascultí; dar coșii intr'aceea prevestirá revėrsatul đorilor. Muerile își gátaserá fuiorul din furcă și vorbiau și ele cu noi spunéndu-ne intrealtele cumcă anul acesta au avut fuior fórte mult.

— Visitiul nostru trebuie să fie sáťul de somn, ăise amicul meu, să mergem să-l sculám și să plecám, căci étá a intrat alba 'n sat.

— D'apoi domnișorilor, ăise moșul, — ian mai stați o lécă să ve dau ceva de mánecare, cum să plecáți așá dela casa mea; și să fii vėđut acum muerile cum erau pířjol de bárbate ca să ne facá mánecare.

Baba puse căldarea cu apă in lanț, ér fata cu mánecile sufultate până la cóte, se puse pe cernut, ca să ne facá o mánálgá, talpa căsii la román. Noi mulțamirám moșului și muerilor celor atát de harnice și scularám visitiul care indatá prinse caii. Apoi luándu-ne remas dela toți și mulțamindu-le pentru ospitalitatea și bunávoința, calea ne-a arátat-o, plecarrám.

Erá la 8 ore. Cerul erá de tot senin. Razele sórelui se resfrángeau pe néua scliciciósá și ne surideau cald și dulce. O liniște mare domniá impregiurul nostru, care se conturbá numai prin pocniturile biciului ce le făcea visitiul asupra cailor. Noi de și obosiți, căci tótá nópteá nu durmisem nimic, eram voioși și bine dispuși. Câteva minute numai și eram in brațele moșului meu Vodá, care me iubiá cum numai se póte spune. Apoi trecarrám prin pădurea dela marginea satului meu; câte suveniru dulci din trecut erau incopciate cu fiecare arbore, pe după care ne jucam, cu fiecare créngá unde ne erá »țuțulușul« nostru. Acestea le gândiam in mine și sufletul mi se umplú de o bucurie incát esclamai: »O Dóme! mare ești tu, și minunate sânt lucrurile tale. și nici un cuvént nu este din destul spre lauda mării tale!«

Đicénd acestea, aveam ochii îndreptați spre cer, și când privii inainte, étá că zăresc turnul bisericeii, zăresc biserica, acest sfánt locaș unde moșul meu me ducea in brațe de sárutam sfintele icóne, ancá in frageda etate fiind. Peste drum de bisericá étá se zăreșce un edificiu pompos; e școlá acest loc, unde am primit cele dintéiu cunoșćințe de luminá, unde moșul meu Vodá me ducea in tótá ăiua de mána și ími ăicea: »Ascultá micul meu ceea ce-ți spune invėťatorul teu, și invėťá, căci de mare folos íți vor fi sfaturile lui in vieťá. La 11 ore moșul venia éráș după mine la școlá. Intrebá pe invėťator cá ce am invėťat și eu trebuia să respund lecțiunea in presentá lui, pentru ca să se convingá despre sporul ce-l făceam in fiecare ăi. Nu voi uitá in vieťá pe moșul meu cum zimbia auđindu-me cum raspundeam din cap lecțiunea, cum socotiam, și apoi când cántam câte-odatá, atunci ăicea densus că glas frumos ca al meu nu a mai auđit el in tótá vieťa lui. Apoi sárutándu-me și mulțamind frumos bunului meu invėťator, me ducea acasă la pránđ. Aci apoi cántam moșului mai câteva cántári, și el nu mai putea de bucurie. Atáta me iubiá densus, incát nu am destule cuvinte de-a o spune acésta. Cu câtá plăcere ími aduc aminte de acele timpuri fericite. Inima-mi tresare de bucurie, aș vré par cá să mai fiu odatá copil mic cum eram atunci.

Etă-ne în sfârșit aproape de sat; dar ore a patra casă din colț acui să fie? O cunosc, e casa noastră. Mulțămescu-ți ție Dómnne, căci a scăpat de foc, căci numai partea despre apus a satului a fost arsă.

— Mână caii, Petre, colo pe drumul bisericeii, țisei visițiului, și să tragi la casa cea mare unde se vede o fântână afară.

Eu și amicul meu ne coborîrăm jos din saniă, și mergeam în urma ei pe picióre. Un părauș ce véra și mai vértos în timpul ploios murmurá și șopotia pe lângă drum spre sat, acum eră inghețat până în fund. Liniște mare domniá pretotindenea în acest anotimp. Intrarăm în sat. Trecurăm pe lângă mai mulți ómeni cari se uitau lung în urma noastră, creșdend că sîntem atari advocați séu esecutori dórá, nici unul înse nu ne cunoșcea.

Fiind aproape de biserică, écă se vede eșind cineva din tr'ensa, eră un moș bêtrân, încárcat de ani, alb ca néua, ce mergea încet ráđimendu-se în o cárjă tare. Ajungéndu-l îi țisei: Iubite moșule! și ochii mi se umplurá de lacrimi, el se întórse cátră noi, me privi lung, dar deodată veni la mine, me strinse în brațe, me sárutá de mii de ori, lacrámile îi curgeau șiróe din ochii lui cei aproape stinși și nu putea țice nimic. Intr'un târđiu înse venindu-și mai în fire, ími țise: »Haide micule! la biserică.« Apoi luándu-me de mână, me duse înaintea altarului, unde apoi ingenuchiarăm și mulțámirăm lui Dđeu pentru că ne-am mai întéluit odată sánetoși în viața noastră.

De aci apoi ne luarăm cátră casă, ținénd pe moșul de mână dréptă, ér amicul meu de cea stângă, și așá mergeam încet vorbind. Atará la pórtă me așteptau párinții, cari plángeau de bucurie și nu încápeau care să-mi dea mână și să me sárute mai îngrabă. Apoi intrarăm în chilă, aci amicul meu íși aflá pe párinții sei, cari auđind de sosirea lui, veniserá până la noi, ca să-l íntimpine. Câte inimi plángeau de bucurie în acel minut! câte rugáciuni ferbinți se înálțará cátră bunul Dđeu, pentru că ne mai vėđurám odată. Oh! Dómnne sfinte! mulțámescu-ți ție țicea moșul, căci m'ai invrednicit să mai vėd odată pe micul meu nepot în pace, sánetos și luminat, să póta folosí omenimei și națiunei sale; țicénd acestea, moșul me prinse de mână, me sárutá de mai multe ori, și cum se uitá așá la mine, deodată cáđu pe pat fără suflare. Sufletu-i nobil sburá la Dđeu.

Etă cât avui fericirea de a petrece împreună cu cu iubitul meu moș, ce atáta îl iubiam și me iubiá, acum când șcieam mai bine ai ascultá sfaturile lui cele pline de invėțături, dar asta a fost voia celui Atotputernic. Nu voi uitá în veci cum moșul meu în tótá séra ne povestia multe din páțeniile lui și așá de bucurosi îl ascultam. Revoluțiunea francesă așá de frumos o șciea povestí, de se stríngea satul întreg ca să-l asculte, căci și el luase parte în resbelul contra lui Napoleon, ba cápėtase și o rană la mână stângă, și avea cunoșcințe estinse cáștigate din esperință. În tótá điuva me duceam cu mama-mea la morméntul lui, și plángeam acolo ca un copil mic, și me rugam lui Dđeu pentru sufletul lui.

George Cătană.

Copilul și soldații.

Ga ascultă, mamă bună,
Auți tobele cum sună?

Uit'te, pe drum înșirați
Trec mulțime de soldați.

Mulți sînt, Dómnne, mulți la număr!
Toți cu pușcile pe umér.

Ce frumos se duc la rënd
De odată toți páșind!

Înainte toboșerii,
Musicanții, ofițerii;

Eră după musicanți:
Șiruri lungi de dorobanți.

Unde merg așá cu zor,
Par' că-s niște șoimi în sbor?

— »Se duc, dragă, la hotară,
»Să păzescă-acéstă țeră;

»Să ne apere moșia
»De dușmani, bată-i pustia.

»Că dușmani în lumea mare
»Ca Românul nimeni n'are;

»Ca românul nimeni nu-i
»Strîmtorat în țera lui!

»Câți vecini avem p'apropé,
»Toți ne sapă 'n taină grópe;

»Toți ar vré să ne sugrume,
»Să ne stingă de pe lume.

»Și în ura lor cumplită
»Stinge-ne-ar într'o clipită,

»Ne-ar sdrobi, dar nu cutéză:
»Dorobanții stau de pază!»

— Dragi soldați cu pasul iute!
Dumneđeu să ve ajute,

De dușmanii ne'mpacăți
Románimea s'o scăpați.

Când ve vėd, ce bine-mi pare!
Ah! de ce nu sînt mai mare,

Harnic pușca de purtat:
Să me fac și eu soldat!

P. Dulfu.

Cugetări.

Primul lucru ce îl ceri unei femei, e să fie frumósă, al doilea deștéptă, și apoi celelalte.
Și trebuie șciut că prima impresiune, e ce e.

— Ce bine e să trăești la țeră. Frunđele nu te pis-muesc, lanurile de gráu nu te vorbesc de reu, pádurea nu-ți șoptește intrigi: Ești fericit.

Femeile au mai mult amor propriu decât bărbații; înse când cad, cad de nu se mai ridică.

Tóte se fac din interes. Numai iubirea de mamă e desinteresată de tot.

Lume-i place să fii vorbăreț.

Vénâtere de orocodili pe malurile Nilului.

Carol VII LA MARI SEI SUPUȘI.

— Dramă în 5 acte, de Ales. Dumas. —

Persónele :

Carol VII, regele Franței.
Contele Carol de Savoisy.
Yaqoub, tânăr arab.
Berengera, contesă de Savoisy.
Agnès Sorel.
Jean, bastard alui Orléans.
Isabelle de Gravelle.
Guy-Raymond.
Andrei, arcaș.
Jehan, asemenea.
 Capelanul.
Baltazar, șoimar.

Arcași, paji, curteni ai regelui.
 În castelul Seignelais (Berry.)

ACTUL I.

O sală gotică. În fund o ușă ogivală ce dă într-o curte, între două fereste cu gemuri colorate. La dreapta spectatorului o ușă mascată printr-o tapiserie. La stânga un cămin mare; o altă ușă de asemenea mascată printr-o tapiserie și dând în camera de onoare. Panoplii naturale de fiecare parte a ferestelor. Lângă cămin, un crucifix.

Scena I.

Mai mulți arcași lângă foc; *Yaqoub* culcat pe partea opusă, pe o pele de tigru; la ușa din fund apar deodată: un *pelerin* (contele) și *Andrei*.

Pelerinul. (Pe pragul ușei.) Dău fie cu tine!

Andrei. (Trecând înaintea lui.) Intră, pré sfinte.

Stăpânul nostru, Carol de Savoisy, te va primi cu brațe deschise.

Pelerinul. Mulțumesc. (*Yaqoub* tresare la auzul acestui glas și se întornă.)

Andrei. Sântem însărcinați a te pofti să șeși chiar pe jețul stăpânului nostru.

Pelerinul. Înainte de a me odihni, precum voi îmi dăceți, voesc să merg la mormântul străbunilor seniorului și să rog pe Atotputernicul...

Andrei. (Scotând o chee.) Arcaș, ie cheia acesta și condu pe pré sfântul. (*Pelerinul* și *Jehan* es.) Ș-a-cum, care din voi, arcași vestiți, pôte să se fâlăscă c'a ucis la 120 de pași, dintr'o singură săgetă, căprioră ca ceea care am ucis-o eu. Din đori o pândiam neconținut, ș-a trebuit să străbat ca un mistreț printre spini și tufișe, de mi-am făcut și fața și mâ-nile numai sânge! (Lui *Yaqoub*.) Ce? tu rîdi?

Jehan. (Intrând.) Lăsați colo pe sêlbatecul ista.

Yaqoub. (Intorcându-se.) Cum?

Jehan. Dară se pricepe el în arta vênatului? Vênatul e plăcere vrednică numai de nobile și de creștini.

Yaqoub. (Șieși.) Eram copil încă: într'o dimi-netă, veni tatăl meu în cort, cu ochiul infocat, cu gatul înădușit, — și aruncându-și la pământ arcul și săgețile, dișe: »*Yaqoub*, pe Mahomet! satul nostru trebuie să fie blăstemat; în fiecare nópte îmi pierd câte un miel din turmă; leóica ér s'a înădit la stână; am vêđut urmele pașilor sei pe năsip. Negreșit, ea trebuie să aibă pui mici în vr'o ghizunie. Eu n'am respuns nimic; dar, când tata plecă de-acasă, luai arcul și săgețile sale, pornii la stână, și acolo, lungindu-me ca șerpele la pământ, me pusei să urmăresc leóica. O vêđui trecând Nilul în not; îl trecui și eu tot prin aceeaș parte, ca și dênșă; credea ea să-mi ascundă în deșert prada-i; dar intrai în deșert ș-o urmării fără astêmpêr. Doborîta de arșița sórelui

la zenith, ea caută să se umbrêscă lângă piciorul mare-lui sfânt de granit, — sentinelă antică a anticului deșert; obosit și eu ca dênșă, ca și dênșă me odihnii acolo. Ca și dênșă îmi reluai drumul, și, până 'n sêră, pasul meu grăbiă pe al seu; apoi de-odată nu mai vêđui nimic, Nemișcat, așteptând cel mai mic zgomot ce ar puté pătrunde până la urechile mele, înaintând pe acea mare de năsip, ascultam, reținându-mi chiar respirația. — Câte-odată, se auđiau în depărtare niște mugete surde; cătră ele, ca un șerpe, me strecuram în umbră. În drum, o peșteră nêgră deschisă de-odată gura ei spăimêntătoare înainte-mi; și în afundul ei zării, dar fără să me îngrozesc, doi ochi scânteietori ce s'așintiau asupra-mi. Nu mai aveam nevoie de zgomot, nici de urmă, căci, eu și cu leóica, ne aflam față în față, în culcușul ei! Ah!.. să fii privit lupta îngrozitoare și hazardată, în care omul și cu leul mugiau amêndoue... Dar mugetele unuia, după puțină vreme se stinse... apoi, cu sânge se roși tot năsipul de prin pregiur! — Și, când resări din nou ziua, ea lumină mai întei pe-un copil ce dormia liniștit lângă cõma unui leu mort. — Ast copil, creștinilor, nu ve pôte sluji voue de pildă, vênătõrea unui leu e o plăcere pãgânescă...

Andrei. Taci, Sarazine!.. Când creștinii plecã să vênaze prin pustietățile în cari trăesc ființi de-al de tine, (arătând pe *Yaqoub*), étã vênatul ce-aduse ei în Franța. (Desfăcându-și arcul și săgețile, le pune într'un colț.)

Scena II.

Aceiași, Guy-Raymond, eșind din drépta.

Arcașii. Étã Raymond! Bună ziua!

Raymond. Bine v'am găsit, frați! (Lui *Andrei*.) Bună ziua nas roșu! tot cu vênatul te indeletnicești? (*Andrei* îi arată căpriorul.) (Apropiindu-se de *Yaqoub*.) Dar tu, tinerul meu tigru?

Yaqoub. Ei?

Raymond. Étã-l că mugeșce. — Dar șcii tu, că fără mine, necuratule Sarazin, ai rage încă în deșertul teu blăstemat, și nici c'ai purlă la gátu-ți astă sguardă de aur, pe care oricine pôte ceti: »*Yaqoub* Sarazinul e proprietatea seniorului Carol de Savoisy, conte de Seignelais.« Tocmai astă-ți dă un rang deosebit în mijlocul drõiei de slugi ai seniorului. Când te-am prins eu, tu, gol ca o reptilă, te svîrcoliai la razele sórelui arđetõr; mie, sclavule, îmi datorêști tu pânea, straele ce le porți, adăpostul, — și decã ai uitat tu cumva tõte aceste, étã că acum îți aduc aminte.

Yaqoub. Bine; îmi amintesc!

Andrei. Dar ian spune-ne ceva Raymond din luptele la care ai luat parte.

Raymond. Cred că șciiți, că Carol VI a murit, și că junele și cocolitul seu succesor a fost încoronat cu mare grabă la Poitiers.

Andrei. Pe legea mea! în fundul cetățuieiăștia ești ca în tartar, — nu mai afli nimic din cele ce se petrec în lume.

Raymond. Hei! mieluseii mei! nici șciiți va să dicã cine va mânã turma? Dar suiți-ve în turnurile cetăței, și cât mai neintârđiat veți puté zãri apropiindu-se, ca un zîd de fer, treideci de mii soldați, — din cari unii strigã: »Burgonia!« și ceialalți »St. George!«

Andrei. Cum? Anglejii și Burgundii sânt așa de aproape de noi! — și încă 30,000 după cum dicit tu?

Raymond. Chiar așa, dragii mei! — Și Bretonii vin de altă parte ca să le mai aducã încă un nou ajutor.

Andrei. Din trei părți! — Dar Parisul?

Raymond. A capitulat! și contele Bernard ce comandă acolo, fu tras în juvă. Enric al VI al Angliei e proclamat rege al Franței, și Bedford regent.

Toți. O!

Raymond. Totuș, marele căpetenii engleze ce-au căzut sub loviturile lancelor noastre, probază încă, că Franța nu-i cu totul desarmată; și momentele ce se aproprie, vor dovedi lumii întregi: cât prețuesc drapelurile noastre.

Andrei. Cu toate astea frate, este unul între noi, cărui preț puțin i-ar păsa decât să fi francez sau englez.

Raymond. Cine?

Andrei. (Arătând pe Yaqoub.) El!

Raymond. (Adresându-se la Yaqoub.) Așa-e?

Yaqoub. Așa! — Ce-mi pasă mie de Armaniace cu crucea-i albă, sau de Burgan cu crucea lui roșă? Ce-mi pasă de cine e slab sau cine-i puternic? Nici Carol, nici Enric n'au drepturi mai multe asupra sângelui meu. Franța ori Anglia, ori-care, tot va trebui la urma urmei, — într-o zi să jertfescă pentru Yaqoub, fiul lui Asan, șese palme de pământ. Și Carol ori Enric, ori câte dorinți absolute ar avea în viața lor, — de îndată ce vor înceta de a trăi, nu se vor bucura de ceva mai mult decât poate avea Yaqoub!..

Raymond. Așa ar fi numai atunci, când câinii n'ar voi să se inrupte din hoitul teu, pentru ca să scutescă pământul de-un astfel de pângărit.

Andrei. Și când ai părăsit tu pe contele?

Raymond. Acum o lună, am plecat amândoi din câmpul dela Beange; el către Brétania, eu pe drumul opus, căci trebuia să îndeplinesc o însărcinare nu prea ușoară; mi-am urmat drumul cu mari greutateți până ce să pot ajunge la sfântul-părinte și să-i dau mesagiul meu. Eu, etă-me-s, mi-am îndeplinit în totul sarcina. Dea Domnul ca și contele din partea lui să aibă o astfel de reușită. Faceți-ve cruce pentru el! (Toți își fac cruce. Cu privirea el ordonă lui Yaqoub să-și facă și el. Yaqoub încruceșează mâinile pe peptul său și plecă capul.) Hei tu! n'auzi?

Yaqoub. Facă-se așa după cum faceți voi! Isus și Mahomet sunt doi profeți puternici.

Raymond. (Scoțând pumnalul.) Privește pumnalul acesta: De ți se va mai întemplă vreodată să amesteci aceste două nume, Yaqoub, la cea întâi frasă, îți făgăduesc că cu acest fer voi pironi limba-ți de cerul gurei tale.

Toți. (Apropiindu-se de Yaqoub.) Morte păgânului!

Yaqoub. (Ridicându-se și punând mâna pe iataganul lui.) Să nu ve apropiati, blăstemaților! Îndărât! căci pe Alah!..

Scena III.

Aceiași, Bérengèra, ridicând tapiseria. (Toți se opresc la înfățișarea contesei. Yaqoub încruceșează brațele pe pept și rămâne în atitudine de cel mai profund respect.)

Bérengèra. Copiii mei! ce vuet e aicia? pe cine amenințați voi astfel?

Andrei. Pe acest păgân ce ne batjocorește.

Bérengèra. Dar știe el ore ce ăce!.. Raymond ce făceai cu acel pumnal?

Raymond. Nimic, Dómnă! (Aruncându-l la picioarele lui Yaqoub.) Diceam lui Yaqoub să-i ascută tăișul. Auți tu Sarazinule!

Bérengèra. Bine. Duceți-ve și veniți apoi deséră spre a ve rugă cu noi. (Ei es.)

Scena IV.

Yaqoub, Bérengèra.

Bérengèra. Yaqoub, etă-ne singuri: Spune-mi, ce mai eră încă?

Yaqoub. Nimic.

Bérengèra. Ce ți-a făcut?

Yaqoub. Nimic.

Bérengèra. Veți bine că eu nu știu ce s'a petrecut aici, și totuș cred că tu aveai dreptatea...

Yaqoub. Mulțumesc.

Bérengèra. Ei bine, nu poți să-mi mai ăci alta nimic?

Yaqoub. Ba da: Că Mahomet are dreptul de a blăstema, și că el blăstema.

Bérengèra. Yaqoub!..

Yaqoub. Nu știu pentru ce, dar știu numai că eu sunt blăstemat; că ura mea crește ca o gróză din ăci în ăci mai mult... și că mama-mea muri pe când eșiam pe lume.

Bérengèra. Nenorocitul!

Yaqoub. Nenorocit?... Nenorocit ce-i dreptul; căci, spune-mi de poți, cu ce-am păcătuit eu sörtei, pentru ca să sufer astfel?... Vina mea-i ore, a mea? decât soțul teu, urmărind pe unul din supușii sei, a intrat într'o biserică, și acolo cu toate strigătele preotului ce slugiá, l'a lovit de mörte? — E vina mea decât sângele victimei a țisnit până la altar? — Decă furia lui nebunescă l'a făcut să uite că biserica eră un loc de adăpost, — e ore tot greșela mea?... Și apoi, decât acest preot, spuse contelui că, pentru a spēlá acea crimă și a imblândi furia cerescă, trebuia să inarmeze o corabie de, resboi, și ducend jalea pe malurile țerilor resăritene, să ne robescă, pe noi, drept pocăință, — e ore încă greșela mea? Și cum să nu me plâng eu, că tocmai în fundul deșertului furia lui orbă a trebuit să me ajungă? Oh! decât vreun căpitan al triburilor dela Nil, pentru o asemenea crimă, și într'un asemenea scop, ar fi intrat în sinul familiei tale, — unde totul ți se inclină, — femeio! — și ți-ar fi luat fiul său pe tatăl teu; — și decât, ducendu-l în pustiurile lui, s'ar fi purtat cu el așa precum toți se pörtă cu mine aici, — decât i-ar fi pus în gât acest lanț, — numai atunci ai puté tu înțelege cum furia mea nu pöte reintră în suflet, tot așa de ușor precum intră ferul acesta în teca lui.

Bérengèra. O, da ești foarte nenorocit!

(Va urmá.)

N. A. Bogdan.

De ce?

De ce naintea mea tu eși
Să-mi tulburi liniștea senină?
De ce cu mâna-ți să m'apeși
Și blând din ochi să-mi verși lumină?

O, simt că tu nu me iubești;
De ce dar mi te-ății în cale,
Ca sufletu-mi să-l stăpânești
Cu farmecul zimbirii tale?

O, lasă-me să trec și treci,
Zimbirea nu ne mai desmierde.
Ce-ai pierde tu, de pier pe veci?
Nimic. Er eu? Știu eu ce-oi pierde!

George Murnu.

Leon C. Negruzzi.

Leon Negruzzi, născut în Iași la 5 iunie 1840' ca cel dintâi fiu al lui Constantin Negruzzi, a încetat din viață în noaptea de 15 spre 16 iulie 1890, la vârsta de 50 de ani. Învățătura de carte a început să o primescă în Academia Mihăilăenă din Iași sub direcția lui Malgouverné, ér la 1852 a fost trimis împreună cu fratele seu Iacob la Berlin, unde și-a terminat studiile liceale. La universitate voia să învețe medicina, dar disecțiile anatomice fiindu-i prę antipatice, a trecut la filosofie și la drept, ascultând prelegeri în Berlin și Viena, fără a dobândi vre-un titlu academic. Intorcându-se în țeră la 1864, a fost numit judecător la tribunalul din Iași și a înaintat succesiv până la Curtea de apel ca membru și ca procuror general. Sub ministeriul Lascar Catargiu 1871—1876 a fost prefect al districtului Iași; a mai primit prefectura pe timpul ministeriului de interne a lui Cogălniceanu în cabinetul I. Brăteanu; apoi a fost ales primar al Iașului și senator. Dela martie 1888 a funcționat erăș ca prefect, și în fine a fost numit episcop la aședămintele Stlui Spiridon.

Activitatea publică alui Leon Negruzzi s'a îndreptat și spre literară. Indemnat de mișcarea produsă în Iași prin Societatea »Junimea« și prin revista ei »Convorbiri Literare«, înființată delă 1 martie 1867 sub redacția fratelui seu, Leon a scris mai multe nuvele.

Decă este să judecăm lucrarea lui de om politic și de scriitor, cu nepărtinirea ce se cuvine pentru prieteni ca și pentru protivnici, trebuie să recunoșcem, că nu a dat vre-un rezultat mai durabil. Și cu tóte aceste mórtea lui a lăsat un gol neîmplinit în societatea ieșană și a fost simțită cu cea mai sinceră părere de reu de toți câți l'au cunoscut; — și cine nu-l cunoșcea? — fără deosebire de partid și clasă socială. Căci Leon Negruzzi eră figura cea mai populară din Iași, omul cel mai simpatic, unul din puținii bărbați pe lume, cari n'au avut dușmani, cu tóta partea ce a luat-o la luptele politice ale timpului seu.

Acéstă situație excepțională se esplică prin excepționala lui personalitate, și pentru cei ce l'au cunoscut mai deaprópe este ca o mângăere de a se gândi la individualitatea lui și a ficsă în trăsături mai precise o scumpă amintire.

Leon Negruzzi, înalt la statură, lat la față și la piept, cu umbletul balansat ca al marinarilor, cu gestul larg și cu risul sgomotos al temperamentului sanguinic, eră mai întei de tóte un om bun la inimă, milos, cinstit și vesel până la ușurință. Cu vecinicul seu optimism eră dispus să privescă tóte întâmplările din partea lor cea bună, și nici odată ura, invidia, descurajarea nu a găsit loc în sufletul lui. Crescut în atmosfera culturai occidentale, eră destul de pętruns de rezultatele ei pentru a înțelege și cel puțin a simți valórea elementelor de civilizație. În știință, ca și în politică și în artă, decă nu avea spiritul de inițiativă, eră înse fórte primitiv pentru orice impulsie sănătósă și eră capabil să o judece, fiind înzestrat cu acel dar prețios, care într'o generație amețită de atâtea idei nemistuite și de atâtea aspirații nehotărâte a devenit fórte rar, pe ceea ce numesc francesii *bunul simț*. La aceste însușiri personale ale amicului nostru trebuie să adăogăm că eră — cu bunul seu simț și cu inima sa cea bună — un soț și un tată iubitor și iubit.

Înse în cadrul, în care s'au restrins »Convorbiri Literare« delă înființarea lor, nu putem insistă mai mult asupra persoanei lui private și nici asupra vieții lui politice, ci trebuie să ne dăm mai ales sémă de lucrarea lui literară.

Leon Negruzzi a publicat în revista noastră, pe lângă doue poesii neînsemnate, următoarele șase nuvele: »Vântul sórtei« (»Conv.« 15 aug. — 15 oct. 1867), »Evreica« (15 nov. 1868—15 ian. 1869), »O resbunare« (april 1874), »Țiganca« (febr. 1877), »Sergheie Pavlovici« (maiu 1881) și »Osîndiții« (dec. 1881, ian. 1882). Novelele aceste nu se disting prin originalitate de concepție seu de stil. După miile de romanuri și de nuvele străine ce le-am cetit toți și le-a cetit și Leon Negruzzi, figurile sale, vorbirea, simțimintele și complicațiile lor ne par cunoscute din alte scrieri, fără a putę spune, din care anume; probabil din mai multe deodată, înse numai din cele de felul romantic, nu de felul Balzac-Flaubert-Zola. Dealtminteri limba, în care sânt scrise, este ușoră și firescă, ca și în novelele lui Gane, de care înse autorul nostru se deosebeșce prin ceva mai mare tensiune a interesului.

Critica mai severă, pe care subscrisul o crede îndreptătită în privința operelor literare și științifice, se află órecum desarmată în fața novelor lui Leon Negruzzi. Causa nu este ușor de esplicat, de și o credem valabilă și compatibilă cu tóta rigórea unei judecăți estetice.

Leon Negruzzi este și el, în limitele talentului seu, un adept al acelei școle literare din Iași, despre care mult s'a đis, dar puțin s'a înțeles, adecă a societăței »Junimea«.

»Junimea« din Iași a fost — și acum putem vorbi de ea ca de un lucru trecut — o adunare privată de iubitori ai literaturai și a științei, de iubitori sinceri. Din întâmplare cei dintâi membri ai ei s'au găsit a fi înzestrați cu cunoștințe destul de felurite, fiecare după studiile și după gusturile sale, încât să se pótă completă unii pe alții și totodată să se pótă înțelege. Discuțiile cele mai animate, înse fără nici un amestec de interese personale, i-au apropiat și i-au împrietenit, atrăgând încetul cu încetul pe mulți alții, a cărui dispoziție de spirit îi făcea accesibili la asemenea cercetări adeseori abstracte. În primii ani ai acelor întruniri intime s'au urmărit cu stăruință cetirea mai tuturor operelor literaturai române de până atunci, bune-rele cum erau, și pe temeiul unor asemenea cetiri se iscau discuțiile: observări critice, încercări de stabilire a unui teren comun de înțelegere, teorii conduse la extrem și apoi limitate spre o aplicare mai firescă, ecspuneri științifice despre estetică, despre limbă, despre scriere, despre multe alte obiecte ale gândirii omenești — căci științele se înrudesc, — *de omnibus rebus et quibusdam aliis*, totdeuna libere, adeseori îndrăznețe, de regulă vesele, nici-odată personale, meschine, înveninate. Și se formase astfel o atmosferă de preocupări curat intelectuale, care fără voc și pe nesimțite ajunsese a stăpâni pe toți, așa încât orele petrecute odată pe săptămână la »Junimea« stăteau în cel mai mare contrast cu viața de tóte đilele, erau o lume aparte, un vis al inteligenței libere înălțat deasupra trivialităților reale. Și așa de intensiv și așa de puternic lucră acéstă atmosferă asupra celor ce o respirau, încât formă ea ersăș o legătură între ei și îi armonisă pe toți pentru timpul cât dură, pe unii pentru tóta viața lor.

Cele mai disperate spirite s'au putut întâlni și s'au putut însufleți în acest contact: veselul voltairian Pogor cu sistematicul politic Carp, melancolicul Teodor Rosetti cu (pe atunci) humoristicul Iacob Negruzzi, scriitorul acestor rënduri cu militarul auto-

didact M. Cercez, traducătorul lui Heine N. Scheletti cu franțusitul M. Korné, inchișul estetic Burghele cu vârtosul glumeț Creangă, juristul Mandrea cu hazliul Paicu, agerul și recele Buiucliu cu sentimentalul Gane, spaniolul Vărgolici cu obscurul german Bodnărescu, horățianul Olănescu-Ascanio cu liricul ofițer Șerbănescu, tăcutul Tasu cu vorbaretul Ianov, viul cugetător Conta cu poligraful Xenopol, esactul Melik cu »volintirul« Chibici, amarul critic Panu cu blândul Lambrior, anecdotistul Caraiani cu teoreticul Misir, bunul »papa« Culianu cu epigramaticul Cuza, isbucnitorul Philipide »Hurul« cu blajinul Miron Pompilie, super-gingașul Volenti cu filologul Burla, poporalul Slavici cu rafinatul Naum, înaltul visător Eminescu cu nemilosul observator Caragiale, și alții și alții în umbră și în penumbră, ér din când în când în mijlocul lor intineritul Vasile Alecsandri cu farmecul poezierilor lui.

Unde sânt aceste timpuri și unde sânt acești oameni!

A venit realitatea practică, au venit cerințele vieții publice și i-au aruncat în diferite sfere de acțiune. Ér unde începe acțiunea, încetază răgazul contemplativ.

Și totuș cutez a dice, că la cei ce mai sânt în viață din vechea »Junime« literară, și chiar la cei desbinați astăzi prin luptele politice, a remas ceva statornic și comun: în viața lor privată amintirea orelor petrecute la »Junimea« printre cele mai ferice momente ale tinereții lor, în viața publică o mai mare accesibilitate pentru orice idee de interes general.

Din această epocă a »Junimei« a isvorit și activitatea literară a lui Leon Negruzzi, precum el însuș cu marea sa impresionabilitate, cu judecata sa sănătoasă și cu veselía sa, ér un element esențial în compunerea acelei societăți. Novelele autorului nostru sânt scrise pentru plăcerea lui de a le scrie, exclusiv numai pentru acesta — fără alt gând dealături, fără tendințe, fără vanitate, fără scopuri pieșișe, cu un cuvânt mai simplu: fără pretenție. De aceea cetirea lor îți lasă o impresie plăcută, și nu-ți vine să dici ca la mulți alți scriitori de ai noștri: mai bine făcea să nu le fi scris.

La cei ce l'au cunoscut în intimitate, se mai adaogă amintirea mișcătoare a sfilei autorului față cu scrierile sale, Leon Negruzzi avea în această privință o timiditate aprópe femeieșcă: în corpul seu uriaș se ascundea o gingășie sentimentală, care se genă de ea însăș.

Și astfel cele șese novele ne dau ultima trăsătură caracteristică pentru a ficsă figura prietenului dispărut din mijlocul nostru.

(C. L.)

T. M.

Vindecarea tuberculósei.

— Invențiunea drului Koch. —

Atențiunea lúmei civilizate e țintită asupra Berlinului. Invențiunea drului Koch relativă la vindecarea tuberculósei a stérnit un peregrinagiu de medici la Berlin. Dr. Koch a devenit omul cel mai mare al secolului în științe.

Din comunicarea ce densusl dá publicului prin »Deutsche medizinische Wochenschrift« dăm și noi următoarele:

El începe raportul seu făcând mențiune despre conferința ce a ținut-o la al decilea congres internațional al medicilor la Berlin.

El a menționat atunci că a descoperit léc pentru animalele tuberculóse.

»Cu acest léc am început să fac experimentațiuni și cu ómenii. I-am inoculat și am observat că

face efect. Am continuat și am ajuns la un rezultat imbucurător«, scrie Koch.

»Despre modul cum am descoperit și am preparat materia de inoculare, nu pot scrie nimic, continuă doctorul, căci nu am terminat încă experimentațiunile și încercările pe cari am să le mai fac în această privință.«

Va vorbi despre această mai târziu.

Doctorii inse cari vor să aibă și să facă încercări cu această materie de inoculare, pot să o procure la doctorul Lippertz (Berlin, Lüneburgerstrasse 28.)

Koch face apoi o descrițiune aménunțită a efectului ce inocularea produce asupra omului și a animalelor.

Astfel el spune că omul se impresionéază mai repede, supórtă mai cu greu inoculările, decât un epure de esemplu. Așá unui epure i se póte inoculá un centimetru cub de materie, fără ca să-i facă efect. Unui om inse e destul și 0.25 centimetri cub pentru a-i face efect.

Doctorul Koch a făcut experimentațiuni chiar asupra-și, aplicându-și o injecțiá la braț. Și-a inoculat 0.25 centimetru cubic.

Étá ce a observat el: La 3—4 ore după injecțiá trupul și l'a simțit obosit; i-a venit apoi să tușéscă; respirația grea. Starea s'a început apoi să se agraveze și mai tare. La cinci ore după injecțiá a început să-l scuture un frig, care l'a ținut o oră întregă; temperatura corpului i s'a urcat până la 39.6°; i-a venit în acelaș timp să verse.

La 12 ore după injecțiá durerile au încetat.

Trupul inse, și mai ales picioarele și mânilé, și l'a simțit câteva zile slăbit.

Cantitatea cea mai mică ce póte face efect asupra omului este 0.01 centimetru cub. La cei mai mulți ómenii inse această cantitate abíá produce căldură și dureri.

Décá unui om tuberculós i se inoculéază 0.01 centimetru cubice (unui copil îi este de ajuns a 10 parte din 0.01 c. m.) el simte o durere: temperatura corpului i se urcă până la 39 - 40 grade, în unele casuri chiar până la 41°. Afară de acesta începe să verse, îl cuprind dureri în tot trupul. În unele casuri pe gât și pe piept îi ies niște pete ca și când ar avé scarlatină. Durerile nu le simte inse decât la 5—6 ore după inoculare, ele duréază inse cincispredece ore.

În tot acest interval bolnavii nu slăbesc inse pré tare, și, după ce fierbințelele încetéază, ei se simt ușor, mai tari ca înainte.

Ceea ce măreșce însemnătatea materiei cu care se inoculéază, este faptul că prin ea se póte face cea mai perfectă diagnosă persónelor ce sufér de vre-o bolă tuberculósă. Astfel din esperiență câștigată deja că decá se injectéază o parte holnavă, unde e lupus de esemplu, gupă inoculare partea atacată își schimbă forma; decá deci după o inoculare séu doue nu se observă nici o schimbare pe suprafața părții trupului care se credea să fie atacat, e dovédă că n'avem a face cu tuberculosa.

Injecțiunea nu are inse efect decât asupra țesăturilor tuberculóse mai tinere; părți, cari sânt atacate deja de mult și au trecut într'un fel de stare de descompunere, séu de atrofiare, nu se mai resimt la efectul injecțiunei.

Trebuie inse, scrie Koch, ca bolnavul atins de tuberculósă, să nu se mai infecteze chiar în decursul tratamentului. Cât despre semnul decá starea bolnavului se ușuréază prin injecțiá, cel mai sigur semn este decá esaminăm saliva bolnavului. După doue trei inoculări, ea nu mai conține materie infectată, se subțiează, capétá o culóre mai deschisă, și, ceea ce este mai semnificativ, e că pusă sub microscop, se

póte vedé fórte bine, că numărul baccililor s'a imputinat.

Savantul doctor își incheie comunicarea sa cu următoarele rânduri:

»In urma tuturor acestor observări și experimentațiuni pot să afirm, că tuberculoza se póte vindeca cu ajutorul acestor injecțiuni cu cea mai mare siguranță. Singura rezervă ce este de făcut, e că experimentațiunile de până acum nu dovedesc încă decă vindecarea este definitivă, decă bolnavul nu póte să cadă din nou în oftică; e de presupus inse, că și după ce tuberculoza s'ar ivi din nou, ea póte fi vindecată tot așa de ușor ca întâia dată.

»Ș-apoi ca la tóte bólele infectate, așa și aici se póte presupune că organul, odată vindecat, va rămâne sănétos. Ș-acésta chiar și pentru cei la cari oftica este mai gravă. Numai persónele la cari tuberculoza este inaintată, la cari plămânul are deja caverne (goluri) mari, nu mai pot fi vindecate. Acestora nu li se póte ușorá starea decât pe timp scurt, dar la tot casul un bine li se póte face și acestora.

Vênătóre de crocodili pe malurile Nilului.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

In vécurile de pruncie ale omenimei, crocodilii au fost adorați ca niște zei. Vechii egiptieni i-au hrănit cu ingrigire, ér după mórtea lor i-au imbalsamat și i-au păstrat in catacombe. unde până 'n ziua de astăzi se găsesc in numer mare.

Acésta adorațiune e cauza, că 'n timp de vécuri Nilul a fost plin de crocodili. In deceniile din urmă s'au omorít din ei fórte mulți, cu tóte aceste încă sunt și acuma unele puncte ale marelui fluviu, unde se află o mulțime de crocodili, din cari unii se desvóltă până la lungimea de 10 metri, căci crocodilii dela Nil sânt cei mai mari între toți crocodilii.

In evul vechiu fórte multe credințe deserte s'au susținut despre crocodili. Așa s'a cređut, că ei știu să imiteze fidel plânsul copilului și astfel înșelá la sine victimele sale. De aici s'a născut đicala: »La-crime de crocodil.«

Poporul egiptean de ađi a stîns tóte acele credințe deserte. Ținénd la obiceiurile lúmei prosaice moderne, el organiza vênătóre asupra sfinților de odinórá, căci a aflat că pielea și unsórea lor se pot întrebuința la multe lucruri și astfel se pot vinde.

O astfel de vênătóre infătoșeză și ilustrațiunea noastră din nr. acesta. Pe când crocodilul dormia la umbră, i s'a aruncat funea 'n grumaz și pe când trei enși îl trag afară, al patrăle i dá o lovire 'n cap.

Literatură și arte.

✓ **Alecsandri la Mirceșol**, noua piesă a dlui V. A. Urechia, se va publicá întâiu in »Familia.« Stimabilul autor, care in multe rânduri a onorat foia noastră cu lucrările sale și de asta-dată a ținut să ne distingă și să dea o probă nouă de simpatia ce pórtă pentru românii de dincóci de Carpați. Piesa se va jucá in curénd la București, de cătră artiștii Teatrului Național. După aceea numai decât va urmá publicarea, asupra căreia încă de acuma atragem atențiunea cetitorilor noștri. Piesele dlui Urechia ca subiect, ca compoziție și ca limbă, tóte au un farmec particular; astfel și noua sa inspirațiune e un adevérat buchet poetic, care tuturor le va oferí plăcere.

✓ **Sorieri alese de Alecsandri**. Peste câteva đile va apăré, scrie »Románul« de sub téscurile tipografiei sta-

tului un volum, care va conține cele mai frumoșe din poesiile lui V. Alecsandri, precum și câteva din bucățile lui de proză. Acest volum se va vinde in folosul lucrătorilor din tipografia statului plătiți cu diurnă. Volumul va conține și un portret al poetului, lucrat de eminentul nostru xilograf, dl Iuliu Pop.

Arbore genealogic. Dl Ion C. Gârleanu a lucrat o cartă conținénd »Arborele genealogic« al statelor din Europa și al suveranilor lor, dimpreună cu mărcile tuturor acestor țeri. Carta acésta, imprimată cu ingrigire in imprimeria Engel din Viena, e o lucrare meritorie și de mult folos.

Điare noue. *Ialomita* este titlul unui nou điar național liberal ce a apărut in Călárași. — *Aurora* e numele unui điar din Călárași. Íși propune a susține interesele locale.

Teatru și musică.

Șoiri teatrale. *Dșóra Elena Theodorini*, cântăreța noastră atât de aplaudată in străinătate, a semnat un contract spre a jucá in érna acésta la Roma. Debutul va fi cu »Carmen« de Bizet. Marea artistă va veni prin martie in România. — *Gabrielescu*, vestitul nostru tenor, e angajat pentru érna acésta la teatrul Scalla din Milano.

Dșóra Bârsesou la Buoureșol a inceput să jóce mercuri la 7/19 novembre; a continuat joi la 8/20, vineri la 9/21 și va incheiá luni in 12/24. Represintațiunile se dau in Teatrul Național — in limba germană.

Operă română. Cetim in »Románul«: Ni se spune că dr. Otremba va oferí direcțiunei Teatrului nostru național o operă română cu subiect istoric de dl N. Beldiceanu, avénd partițiunea făcută de dsa. Decă direcțiunea o va admite, vom avé in stagiunea acésta o operă română.

Teatru din Iași se va deschide cu următorii repertoriu: »Tartuf, Avarul, Vicleniile lui Sapin, Căsătoria silită«, de Molière. »Hernani, Ruy-Blas«, de Victor Hugo. »Mercadet«, de H. de Balzac. »Alecsandri in Mirceșci«, de V. A. Urechia. »Varnița« (la grande Maniere), de George Ohnet. »Păsărele, Domnul cu mânilé mici«, de Eugene Labiche. »Martira, Lupta pentru 3 milióne«, de Adolphe D'Ennery. »Grenoir«, de Th. de Banville. »Chirigiú dlui Blondeau«, de Henri Chivot. »Să ne despărțim« (Divorçon), de V. Sardou. »Provincialii in Paris«, de Emile de Najac. »Testamentul lui Cesar Girodot«, de Adolphe Bellot. »Căsătóriile«, de Fulgence. »Násdrávâniile divorțului«, de * * »Sfânt séu nebun«, de José Esgaray. »Doctorésa«, de Henry Bocage. »Bastardul«, de Alfred Touroude. »Mirésa ținósă«, de Leon Gandilot. Pe lângă acestea, din autorii români se vor alege cele mai frumoșe piese pentru a se represintă. Directori de scenă, dnii Em. Manoliu și C. Ionescu. Regisor, dl Thais.

O nouă reuniune de cântări. Ministrul de interne reg. ung. a provéđut cu clausula de aprobare sub nr. 80,183 statutele reuniunii de cântări și musică gr. or. din Giula.

Biserica și școlă.

Șoiri bisericóșol și școlare. *Dna Alina Stirbei* din București a trimis bisericeii gr. or. române din Brașov 900 lei. — *Dl Ioan Buna*, vicenotar on. in Biharea, a fost promovat la gradul de dr. in drept de cătră universitatea din Budapesta. — *Dl Augustin Cheșian* din Ercea a fost promovat de cătră universitatea din Cluș la gradul de dr. in drept. — *La Me-*

hadia in 18/30 l. c. se va face alegerea de protopresbiter al tractului Mehadia; comisar consistorial va fi protopresbiterul dr. G. Popovici din Lugos.

Festivitate școlară în Beins. Primum din Beins următoarele șire: In ziua de ați (Michail și Gavriil), s'a ținut o festivitate școlară in gimnasiul din Beins, la care a luat parte afară de corpul profesoral și junimea studiosă intrăgă și un public frumos, intre cari și multe dame și damicele. Programul festivității s'a executat foarte corect. Directorul gimnasiului Ioan Butean făcù schița biografică a Ilustrității Sale Mihail Pavel, arătând cum din un băiat s'erman, fără nici o proptă, prin energia, diligența și asiduitatea sa a ajuns la trépta mărétă a episcopului de Oradea-mare. Cum prin cumpétul seu, și rara-i liberalitate s'a făcut al doilea fundator al institutului nostru, carele este cea mai scumpă gemmă in corona sa eppescă! Arătând acest esemplu viu, însufletește tinerimea studiosă la apertepționarea ideilor marelui episcop și mecenate, carele in intrăga sa vieță a conclucrat și conclucrà intru emolumentul scumpei sale biserici și națiuni. — După acésta vorbire meduósă urmà corul vocal cu un intreit »Trăescă.« Pășește apoi la tribună junele Talos din cl. VII și declaméză o poesie românescă cu mult simț. Corul musical îi respunde cu o »Ardelénă«, ér corul vocal, sub conducerea profesorului Tr. Farkas, il îngănă cu »Hora« de Dima. Urméză tinêrul Mureșan din cl. VIII, reproducând cu multă istețime și bonomiă »Az obsitos vitéz« de Garay. Minciunile colosale ale lui Hári János stêrniră o ilaritate generală. Corul instrumental reproduce un vals. In urmă declamă tinêrul Busilla din cl. VII »Frații Jderi« de Alecsandri. Insuflețirea producetului, precum gesturile, și tonul corespunđetor ne indreptătesc a speră din tinêrul amintit un orator foarte bun! Corul vocal mai produse »Bucurii nevinovate« in conceptul lui I. Spal. In sfêrșit dl director, adresând câteva cuvinte însuflețitorre junimei cu respect la insemnătatea ăilei și mulțămind publicului pentru interesarea dovedită, — incheie ședința publică. Corul instrumental concomiteză publicului ce se depărta, cu acôrdele armoniose ale lui »Mihai Eroul.«

Biserica română gr. or. și conciliul ecumenic. Patriarchul Constantinopolului a adresat și mitropolitului Miron o scrisóre confidentială, in care se pune întrebarea decă biserica română gr. or. din Ungaria ar fi aplicată a luă parte la un conciliu ecumenic. Mitropolitul ar fi respuns, că nu va face greutăți intrunirii unei astfel de adunări bisericesci, care ar puté da multe idei bune la organizarea nouă a bisericei ortodoxe. Biserica condusă de P. Sf. Sa, este cu deseversire națională și totodată democratică. P. Sf. Sa ar salută cu bucurie idea, decă la un conciliu aceste principii ar fi admise in intrăgă biserica ortodoxă orientală. Biserica română pôte deoparte numai aprobă, decă patriarchul apêră cu energie față cu guvernul turcesc drepturile autonome ale bisericei sale, de altă parte inse ea trebuie să recunoscă și pretensiunile Bulgarilor, fiind că după canonul 34 al constituțiunii bisericesci se preține autonomia națională a bisericilor separate. Este a se nisui intr'acolo ca tôte bisericile orientale să existe lângă olaltă egal indreptățite ca corporațiuni libere naționale. Dorințele ce se manifestă din partea Rușilor și a Grecilor, de a creă o supremație organică asupra bisericilor speciale, stau in contradicere atât cu principiile apostolice, cât și cu dreptul canonic. Din aceste cause nisuințele grecești și rusești de supremație nu pot contă la spriginul bisericii române.

„Junimea“, societatea academică română din Cernăuți, după cum aflăm din raportul seu anual, a ținut in decursul anului 1889—90 2 adunări gene-

rale, 11 ședințe plenare, 23 ședințe ale comitetului și mai multe intruniri literare. Diare a avut societatea 46. Biblioteca s'a imbogățit cu mai multe opuri; cu totul constă din 2133 opuri in 1445 volume, 732 broșuri și charte. Fondul neatacabil: 627 fl. 12 cr.; aveirea totală 2065 fl. 61 cr. Societatea are: membri onorari 18, fundatori 9, spriginitori 35, emeritați 48, ordinari 36. Cu inceputul anului 1890—91 au intrat 52.

Ce e nou ?

Hymen. Dl Gregoriu Br. Nistor, absolvent de teologie, și dșóra Amalia Nagy, la 11/23 novembre se vor cunună la Grind. — Dl Ivon Bucur, absolvent de teologie, s'a cununat cu dșóra Maria Ilieș in Sângeorgiul-de-Câmpie. — Dl Teodor Sêrbu, din Carpiniș și dșóra Maria Andreș din Câmpeni, se vor cunună in 8/20 novembre in biserica română gr. or. din Câmpeni. — Dl Nicodim Paul, absolvent de teologie și dșóra Ana Nemeș se vor cunună in 20 novembre n. in biserica română gr. c. din Asuagiul de jos. — Dl G. B. Reitescu, invêțator dirigent la școla centrală română gr. or. din Sânpetru, tractul Hațeg, s'a cununat cu dna Luia Pop in Sânpetru.

Șciri personale. Generalul Mihail cavaler de Trașsa a cerut să fie pensionat. In urma superarbitrării făcute din cauza acésta, s'ar fi constatat, că actualminte nu este apt de serviț și de aceea s'a pus in disponibilitate pe timp de șese luni. — Dl Stefan Iulian, escelentul artist al Teatrului Național din București, s'a dus la Berlin la dr. Koch, spre a-l consulta in privința bôlei sale. — Dl dr. Cornel Diacovich, editorul revistei »Românische Revue«, se va mută in 1 decembre la Sibiiu; revista sa va eși tot a Viena.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu a ținut la 9 novembre n. a XX-a adunare generală in localitățile casinei române, sub presiudiul dómnei Maria Cosma. Scopul pentru care lucréză acésta reuniune de ani de ăile, scrie »Telegraful Român« este atât de sublim, încât merită acésta reuniune ca să fie spriginită de toți ómenii de bine, căroră le zace la inimă prosperarea némului nostru. Ochiul nededat a vedé o cunună de dómne, intrunite pentru de a rivalisă cu comitetul asociațiunei intru susținerea școlei de fețițe remâne fermecat, ér inima i saltă de bucurie omului, când vede, că cu câtă căldura este imbrătoșată acésta reuniune de publicul cel mai inteligent din Sibiiu. Presidenta reuniunei cu cunoscutu-i tact a condus și acésta adunare generală spre mândria noastră. Raportul comitetului cetit de secretarul reuniunei dl dr. Octavian Russu este o iconă fidelă a activității reuniunei. Esaminate obiectele de petractat, acceptat bugetul pe anul următor, dómna presidentă mulțameșce in termini aleși domnilor și dómnelor cari au participat in număr atât de considerabil la acésta adunare și declară ședința adunării de incheiată. Pré Cuvioșia Sa domnul archimandrit și vicariu arhiepiscopesc dr. Ilarion Pușcariu, adânc pêtruns de frumoșele rezultate ce le arată acésta reuniune prin aceea, că contribue la realizarea legitimelor nôtstre aspirațiuni culturale prin creșcerea ce o dă femeiei române, propune și adunarea primeșce cu însuflețire a se esprimă mulțămită protocolară comitetului și in special dómnei presidente pentru activitatea ce o desvôltă in direcțiunea acésta.

Dela Academia română. In ședința de vineri a Academiei române, dl N. Ionescu a propus ca Academia să ia inițiativa serbărei unui jubileu de 600 ani al descinderei lui Radu Negru in România. După o discuție de 2 ore, la care a luat parte dl Urechă

și alții, s'a admis părerea dlui Urechia ca nu numai să se serbeze cei 600 ani dela descălicare, dar cu această ocaziune să se serbeze 1900 și atâția de ani de când s'a așezat aci coloniile latine, obârșia nămului nostru. S'a ales spre acest scop o comisiune care să lucreze la realizarea jubileului, compusă de dnii N. Ionescu, V. A. Urechia, B. P. Hașdău, Maniu, Gr. Tocilescu, etc., toți membri ai secțiunii istorice.

Nicolae Fekete Negruțiu.

Simeon F. Negruțiu ca tată, Susana mărit. Stefan Câmpeanu; Ioan, Iosif și dr. Emiliu F. Negruțiu medic ca frați, cu soțiile și fiii acestora ca nepoți și nepoțe; Ana și Susana ca mătușe, în numele lor și a celorlalți numeroși consăngenii cu inimă înfrântă de durere aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcutilor mărtașă pre timpurie a preiubitului și neuitatului lor fiu, frate, unchiu, nepot și cumnat, Nicolae Fekete-Negruțiu preot gr. cat., ases. consist., redactor și proprietar etc. întâmplată după lungi și grele suferințe, în etate de 42 ani, la 11 noiembrie a. c. în Abbazia. Scumpele-i oseminte se vor așeză spre repausul etern în 16 l. c. st. n. la 10 ore a. m.: în cimiterul român gr. c. din Gherla. Fie-i țărina ușoră și memoria în etern binecuvântată! — În mormântarea reposatului nostru coleg, care prin filantropia sa și-a creat un nume stimat, s'a făcut la 16 l. c. în Gherla, pontificând canonicul Stefan Bilțiu, asistat de 19 preoți români și 5 armeno-catolici. Cuvântarea funebrelă s'a ținut de dl Ioan Papău, iertăciunile de cătră prot. Andrei Anton. La mormânt vorbiră profesorul dr. Ioan Pop, preotul V. Podóbă și avocatul G. Trifon.

Studentii universitari din Buoureșoi au decis să redacteze un memorandum, care să cuprindă starea politică a românilor din Ungaria și Transilvania. Memorandumul, scrie »Românul«, va fi gata chiar în săptămâna aceasta. El va fi scris în limbile, română, franceză, germană, italiană și rusă. Memorandumul se va trimite tuturor foilor mari din Europa, și bărbaților de stat, precum și omenilor politici, al căror interes pentru noi se va solicita și în alt chip. Comitetul de acțiune este condus de simpaticul student Mehedinț. Conform statutelor redactate de comitet, în clubul ce se va înființa, vor pute să intre toți școlarii de carte cari se interesează de starea Românilor în afară de regat. Indată ce memorandumul va fi gata, se va convoca o întrunire a tuturor studenților, cărei i se va ceti memorandumul. Odată aprobat, memorandumul va fi tipărit și trimis pe la toate diarele și universitățile din Europa.

Societatea științifică și literară din Iași s'a constituit pe al treile an astfel: președinte: Gr. Cobălcescu, secretar general: Grig. Buțureanu, cassar: Vasile Buțureanu, bibliotecar: Gh. Ghibănescu. Secțiunea științifică alege președinte pe dl Vlădescu, secretar dl Mănescu, director al arhivei dr. Leon. Secțiunea literară alege președinte pe dl A. D. Xenopol, secretar Eduard Gruber, director al arhivei H. Tictin.

Serbările dela Ateneul din Buoureșoi. Între altele, la serbările Ateneului, vor fi așa numitele tablouri *vivants*. Scenele vor fi luate din istoria Românilor. Ni se spune, scrie »Românul« că unul din aceste tablouri va reprezenta pe Miron Costin, cetind poema sa în limba polonă regelui Sobieski.

Neologe. Nicolae Butariu, preot gr. or. în Bo-deșci, părțile zarandane, a murit acolo la 1 noiem-

bre, în etate de 46 ani, lăsându-și biblioteca în preț de 1000 fl. bisericeii la care a servit. — Ioan Covaciu, preot în Négra, a murit la 12 noiembrie n., în etate de 73 ani.

Oglinda lunei.

Școlă română în Macedonia. Cetim în »Voința Națională«: Procesul ce partidul român din comuna românească Nevesca (Macedonia) intentase primăriei din sus și-a comuna, proces relativ la instalarea școlii române din acea localitate în localul școlii comunale, s'a tranșat în favorul Românilor. Deciziunea tribunalului turcesc din Bitolia este: »că școlă română din Nevesca să fie instalată în localul școlii comunale, ér cheltuelile de întreținere ale școlii să fie pe seama comunei.«

Sângele apă nu se face. Din următoarele reiese încă odată și deseversit, că sângele apă nu se preface. În revoluția dela Buenos-Ayres s'a distins cu osebire tinerul Brown Canzio, care a făcut mai multe acte de uimitor eroism. Foile nici nu au întârziat a-l slăvi și numele lui era lăudat de toți aceia cari au ridicat armele contra președintelui Celman. Noul guvern, care a venit în urma revoluției, n'a uitat nici el pe tinerul vitez, ci l'a distins recomandându-l chiar regenților. S'a descoperit atunci că tinerul nu este alt cineva decât nepotul lui Garibaldi. Descoperirea acesta a mărit și mai mult popularitatea eroului, așa că ați el este cântat de toți poezii. Ceea ce mai plăcut pentru el, e că primește dinlic poezii scrise de domnișore bogate și frumoșe, cari toate ar fi foarte fericite de a-l avé ca bărbat.

Un obloc ea la nol. »Gazette de Lausanne« dice că în comuna Sobrio, Tessin, există urnătorul obicei: Când trebuie să se facă o căsătorie, logodnicul se presintă, în ziua ficsată, îmbrăcat în haine de serbătoare și însoțit de nașul seu, de părinți și de amici, precum și de o suită cât se pôle de numerosă, la ușa logodnicei sale unde bate și cere să fie primit. Ca respuns la întrebările ce i se face, spune cine este și ce voeșce, și solicită mai întâiu cu politeță, apoi într'un mod mai grăbit, a i se da juna fată pe care a ales-o de soție. După mai multe întrebări și respunsuri, i se presintă pe rând doué séu trei mame de familie, bătrâne, câteva fete urite și cocoșate séu niște păpuși mari, pe cari le trimite îndată 'napoi în risul sgomotos al camarășilor sei. Atunci i se esplică că persóna pe care o cere nu se află acolo, dar că pôle să intre în casă pentru a se asigură însuș de este astfel. Atunci logodnicul caută în toate părțile și și găseșce în fine logodnica în camera ei, îmbrăcată în hainele de nuntă. Este luată de mână și adusă în mijlocul strigătelor de bucurie ale nuntașilor; tatăl și rudele fetei vin și fac parte din cortegiu, pe când mama ei rămâne singură în casă, împreună c'o femeie bătrână.

Căldndarul săptămânei.

Diua sépt.	Căldndarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin. 25 după Rusalii Ev. 8 dela Luca c. 10 gl. 8, a inv. 3.	[res.]	[ap.]	
Duminică	11 M. Mina și Vichentie	22 Ptolomeus	7 8 4 22
Luni	12 Par. Ioan Milostiv.	23 Wendelin	7 10 4 20
Marți	13 † Par. Ion g. d. aur	24 Ursula	7 12 4 19
Mercuri	14 † S. Apost. Filip	25 Cordula	7 13 4 18
Joi	15 SS. M. Gurie, Samona,	26 Severin	7 14 4 17
Vineri	16 † Ap. și Ev. Mateiu	27 Salome	7 16 4 16
Sâmbătă	17 Par. Georgie M.	28 Crispin	7 17 4 16

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang în Oradea-mare.